

Nr 1.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af § 27 mom. 1 värnpliktslagen den 14 juni 1901.

Genom en den 21 januari 1910 dagtecknad proposition, nr 19, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse af § 27 mom. 1 värnpliktslagen, den 14 juni 1901.

Härigenom förordnas, att § 27 mom. 1 värnpliktslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 27.

1. Värnpliktig är, sedan han blifvit inskrifven, skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i det antal dagar, som här nedan angifves, nämligen: Värnpliktigs utbildnings-tid.

a) vid fotfolket, positionsartilleriet, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna och trängen i sammanlagdt tvåhundrafyrtio dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundrafemtio dagar under andra året; samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettio dagar under hvart och ett af andra, tredje och fjärde åren;

b) vid rytteriet, fältartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna i sammanlagdt trehundrasextiofem dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om tvåhundraåttioen dagar, som tager sin början under första året, samt

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 7 Saml. 1 Häft. (Nr 1.)

med en repetitions-(regements-)öfning om fyrtyotvå dagar under hvar och ett af andra och tredje åren;

c) vid *flottan* i sammanlagdt trehundra dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

af de i § 25 mom. 1 a) nämnda värnpliktiga äfvensom af andra å sjömanshus inskrifna värnpliktiga till det antal Konungen bestämmer i en följd under första och andra året eller, där Konungen till följd af särskilda omständigheter pröfvar nödigt, under allenast andra året,

af dem, som utan att tillhöra sjömanshus jämlikt § 25 mom. 1 b) tilldelats flottan och som därvid inskrifvits till sjötjänst, jämväl i en följd under andra året eller, där Konungen till följd af särskilda omständigheter pröfvar nödigt, med en första tjänstgöring om tvåhundra dagar under första eller andra eller under första och andra året samt med en repetitionsöfning om etthundra dagar under fjärde året,

af till fästningstjänst inskrifna värnpliktiga med en första tjänstgöring om tvåhundrafemtioåtta dagar, som tager sin början under första eller andra året, och med en repetitionsöfning om fyrtyotvå dagar under fjärde året, samt

af flottans öfriga värnpliktiga med en första tjänstgöring om tvåhundra dagar under första eller andra eller under första och andra året samt med en repetitionsöfning om etthundra dagar under fjärde året.

För värnpliktig, som tilldelats fotfolket och uttagits till särskild vinterutbildning (skidlöpartjänst), må, på sätt Konungen finner godt förordna, första tjänstgöringen taga sin början redan under första året.

Värnpliktig uttagen till trängen i förvaltningstjänst eller egentlig sjukvårdstjänst, till stationstjänst vid flottan eller till särskild befattning vid hären eller flottan, så ock värnpliktig, som för utbildning vid Gottlands infanteriregemente uttagits från annat regementes inskrifningsområde, må, på sätt Konungen finner godt förordna, fullgöra honom åliggande tjänstgöring i en följd.

Värnpliktig, som aflagt medicine kandidatexamen och fullgjort där-efter följande föreskrifna propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring, äfvensom värnpliktig, hvilken aflagt tandläkarexamen, må, på sätt Konungen förordnar, fullgöra två eller flera repetitionsöfningar i en följd.

Repetitionsöfning må icke, där ej Konungen finner nödigt att för särskilda fall annorlunda förordna, äga rum

vid de inom Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län förlagda fotfolksregementen under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti samt

vid öfriga fotfolksregementen, med undantag af de för sjöfästningarna afsedda, under tiden från och med den 11 juli till och med den 9 september.

Denna lag träder genast efter utfärdandet i kraft.

Frågavarande proposition afser införande i § 27 mom. 1 värnpliktslagen af en ny punkt af följande lydelse: »För värnpliktig, som tilldelats fotfolket och uttagits till särskild vinterutbildning (skidlöpartjänst), må, på sätt Konungen finner godt förordna, första tjänstgöringen taga sin början redan under första året.» *Utskottets yttrande.*

I sammanhang härmed och i anslutning till bestämmelserna i § 20 af numera gällande nådiga stadgan angående medicinska examina den 28 juni 1907 föreslås ytterligare den ändring i förevarande moment, att i stället för orden »och fullgjort omedelbart därefter följande föreskrifven propedeutisk tjänstgöring vid universitetsklinikerna» insättas »och fullgjort därefter följande föreskrifna propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring».

Beträffande de skäl, som ligga till grund för propositionen, får utskottet hänvisa till det vid densamma fogade utdrag af statsrådsprotokollet.

Med hänsyn till den jämförelsevis ringa årskontingent, 300—400 man, hvars uttagande till tjänstgöring redan under första värnpliktsåret här ifrågasättes, torde kunna antagas, att svårighet ej skall möta att efter frivillig anmälan erhålla det erforderliga antalet. Föredragande departementschefen har också i sitt yttrande till statsrådsprotokollet uttalat afsikten vara att så långt möjligt anlita denna utväg. Jämväl utskottet anser sig böra framhålla, att uttagningen af de värnpliktiga för ifrågavarande tjänstgöring bör, såvidt möjligt är, ske på frivillighetens väg.

I öfrigt har utskottet funnit propositionen i fråga icke gifva anledning till särskildt uttalande eller erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 januari 1910.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herr *Lindhagen*:

Af propositionen och särskildt departementschefens yttrande framgår, att ifrågavarande förslag till ändring i 1901 års härordning framkommit för att vid Bodens fästning provisoriskt ordna vaktgöringen och garnisons-tjänsten i öfrigt, hvartill besättningen ej alltid skulle på ett tillfredsställande sätt räcka, särskildt i den mån fästen och batterier hinna fullbordas.

Det framgår vidare, dels att förslag till besättningsfrågans ordnande vid fästningen för närvarande hvila hos den parlamentariska försvarskommittén, dels att ett af sakkunniga, tillkallade för att åt kommittén verkställa utredning om säkerhetstjänsten vid rikets fästningar, framlagdt förslag befunnits såvidt rörde Boden ej vara antagligt och dels att det nu i stället uppgjorda förslaget framkommit direkt från de militära myndigheterna utan att hafva hänskjutits till kommittén.

Då emellertid propositionen i sin mån innebär en utvidgning af värnplikten och ökade kostnader för försvaret, då vidare enligt en utbredd uppfattning de på dagordningen stående försvarsfrågorna böra i ett sammanhang bedömas och då slutligen af handlingarna i ärendet ej kan ur civil och medborgerlig synpunkt erhållas någon tillförlitlig uppfattning af det verkliga behovet, har jag ansett förslaget ej böra tillstyrkas.

Den omständigheten, att förslaget kombinerats med ett anordnande af särskild utbildning i skidlöparetjänst, kan ej rubba en sådan uppfattning. Detta uppslag har nämligen uppkommit endast för att tjäna det förra syftet, utbildning i skidlöpning äger för öfrigt rum redan nu vid många regementen, och denna saks ordnande bör i hvarje fall kunna anstå till lösningen af försvarsfrågan i dess helhet. Det antydes äfven i propositionen att ett definitivt ordnande af besättningsfrågan vid Boden till äfventyrs kan ske så, att vinterkommendering dit blir obehöflig, och att därför denna kommendering, »om resultatet visa sig goda», möjligen sedan får ordnas på annat sätt.

Slutligen måste man också räkna med att icke hela manskapet såsom man hoppas, skall erhållas på frivillighetens väg. Särskildt är det fara värdt, att dessa förhoppningar kunna gäckas, ifall förslaget uppriktigt upptagit, att kommenderingen afser »vaktgöring och garnisonstjänst i öfrigt

jämte vanlig värnpliktsutbildning i förening med skidlöparetjänst vintertid vid fästningen i Boden». Det kan ej vara rätt att, såsom förslaget nu synes gå ut på, söka locka värnpliktige att vid inskrifningsförättningarna anmäla sig till »skidlöparetjänst», ehuru deras tjänstgöring äfven kommer att bestå af mycket annat.

På grund af dessa skäl och då propositionen i fråga om medicinares och tandläkares värnplikt synes befogad, hemställes,

att ifrågavarande proposition måtte bifallas, såvidt den afser medicine kandidaters och tandläkares värnplikt, men i öfrigt afslås.